

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET

Oppdragsbrev til Gassnova SF

2016

INNHOOLD

1	Innledning.....	3
2	Mål, oppdrag og styringsparametere for 2016.....	3
3	Andre forutsetninger og krav.....	6
3.1	Koordinering med andre aktører	6
3.2	Kommunikasjon og informasjon.....	6
4	Rapportering og resultatoppfølging	7
4.1	Rapportering til statsregnskapet	7
4.2	Risiko- og vesentlighetsvurderinger	7
4.3	Årsrapport	7
5	Budsjett og fullmakter	7
5.1	Fond for CO ₂ -håndtering	8
5.2	Kap. 1840 CO ₂ -håndtering.....	8
5.2.1	Gassnova SF	9
5.2.2	Forskningstjenester, TCM DA.....	9
5.3	Forslag om budsjettendringer og omprioriteringer.....	9
6	Tildeling	10

1 Innledning

Olje- og energidepartementet viser til Prop. 1 S (2015-2016), Prop. 1 S Tillegg 1 (2015-2016) og Innst. 9 S (2015-2016). Departementet har på dette grunnlaget utarbeidet et oppdragsbrev som gir de økonomiske rammene for Gassnova SF i 2016 og en nærmere beskrivelse av mål, styringsparametre og rapporteringskrav.

Gassnova skal innenfor sitt virkeområde være en faglig rådgiver for departementet i arbeidet med CO₂-håndtering.

2 Mål, oppdrag og styringsparametere for 2016

Gassnovas hovedmål er å fremme teknologiutvikling og kompetanseoppbygging for kostnadseffektive og framtidsrettede løsninger for CO₂-håndtering.

Til hvert delmål og oppdrag er det satt opp styringsparametre, som setter krav til hvilken informasjon departementet ønsker på det relevante området i årsrapporten.

CLIMIT-demo

CLIMIT er et program for forskning, utvikling og demonstrasjon av teknologi for CO₂-håndtering. Hovedmålet med programmet er å bidra til å utvikle teknologi og løsninger for CO₂-håndtering.

Programmet omfatter Norges forskningsråds støtteordning for forskning og utvikling (FoU-delen) og Gassnova SFs støtte til utvikling og demonstrasjon (Demo-delen). Gassnova har koordineringsansvar for sekretariatsfunksjonen som ivaretas i fellesskap med Norges forskningsråd. Et programstyre for programmet, oppnevnt av Olje- og energidepartementet, vedtar programplaner, utlysningstekster og tilsagn om tilskudd etter innstilling fra Gassnova og Norges forskningsråd, jf. vedlegg 1 Mandat for programstyret til CLIMIT-programmet.

Gassnova organiserer søknadsprosesser og legger fram for CLIMITs programstyre kvalitetssikrede innstillinger om bevilgningsvedtak samt eventuelle avvikssaker som fordrer programstyrevedtak. Gassnova følger opp prosjekter i tråd med programstyrets beslutning og vedtatte prosedyrer. Gassnova skal bistå programstyret gjennom forberedelse av utkast til programplan og utlysninger og faglig underlag til diskusjoner.

Gassnova skal gjennom sitt ansvar for demonstrasjonsdelen av CLIMIT gi økonomisk støtte til utvikling og demonstrasjon av teknologier for CO₂-håndtering som bidrar til:

Delmål	Styringsparametre
– utvikling av kunnskap, kompetanse, teknologi og løsninger som kan gi viktige bidrag til kostnadsreduksjoner og bred internasjonal utbredelse av CO ₂ -håndtering	– <i>Beskrivelse av prosjektporteføljen og hvordan nye prosjekter som er innvilget støtte følger opp programplan.</i> – <i>Beskrive hvordan prosjektene har bidratt til kvalifisering av nye tekniske løsninger eller teknologikomponenter</i>
– utnyttelse av nasjonale fortrinn og utvikling av ny teknologi og tjenestekonsepser med kommersielt og internasjonalt potensial	– <i>Beskrive hvordan prosjektene har bidratt til kompetanseutvikling i teknologiske og industrielle miljøer</i>

	<ul style="list-style-type: none"> – Beskrive hvordan prosjektene har bidratt til kommersialisering og internasjonal spredning av løsninger og kompetanse – Beskrive hvordan prosjektene har bidratt til kostnadsreduksjoner og/eller ytelsesforbedringer i verdikjeden – Kvantifiserbare resultater innenfor fangst, transport og lagring av CO₂.
--	--

Regelverk for tilskudd til utvikling og demonstrasjon av teknologi for CO₂-håndtering følger i vedlegg 2.

Gassnova skal også:

Oppdrag	Styringsparametre
– i samarbeid med Norges forskningsråd gjennom CLIMIT-programmet legge til rette for deltakelse i et ERA-NET Cofund ACT .	<i>Beskrive gjennomført arbeid</i>
– Løpende kartlegge behov og ta nødvendige initiativer knyttet til utviklingen av teknologier for CO ₂ -håndtering	<i>Beskrive gjennomført kartleggingsarbeid og eventuelle initiativ</i>
– i samarbeid med Norges forskningsråd gjennom CLIMIT-programmet støtte opp om bruk av ECCSEL	<i>Beskrive gjennomført arbeid</i>

Teknologisenter for CO₂-fangst på Mongstad (TCM)

Teknologisenteret for CO₂-fangst på Mongstad er etablert med mål om å skape en arena for langsiktig og målrettet utvikling, testing og kvalifisering av teknologi for CO₂-fangst og bidra til internasjonal spredning av disse erfaringene slik at kostnader og risiko for fullskala CO₂-fangst kan reduseres. Gassnova ivaretar statens eierandel i TCM DA, blant annet gjennom deltakelse i og ledelse av TCM DAs selskapsmøte.

Eventuelle avtaler om overdragelse av statens eierandeler skal godkjennes av Olje- og energidepartementet, jf. brev av 1. juli 2013. Rekruttering av eventuelle nye deltakere i TCM DA skal skje i tråd med regelverket for offentlig støtte, jf. ESAs godkjenning av støtte til teknologiselskapet av juli 2008.

Gassnova skal:

Delmål	Styringsparametre
– legge til rette for at teknologisenteret kan nyttiggjøres best mulig blant annet gjennom kunnskapsspredning og teknologiutbredelse, slik at kostnader og risiko for fullskala CO ₂ -fangst kan reduseres	– <i>Beskriv praktiske erfaringer med fangstteknologier knyttet til design, oppskalering og drift av store CO₂-fangstanlegg.</i>

	<ul style="list-style-type: none"> – Redegjør for resultater fra gjennomførte testkampanjer i 2016 og hvordan disse er publisert og kommet andre brukere til nytte. – Beskriv den industrielle deltakelsen i TCM og hvordan denne har bidratt til å sikre teknologisenterets industrielle og teknologiske kompetanse, samt tilført kunnskap og erfaring om gjennomføring i andre prosjekter.
<ul style="list-style-type: none"> – legge til rette for en langsiktig og god utnyttelse av anleggene og den etablerte infrastrukturen ved at nye teknologileverandører knytter seg til teknologisenteret for å teste alternative teknologier 	<ul style="list-style-type: none"> – Redegjør for status og gi en vurdering av ressursbruken så langt i prosjektperioden og videre planer. – Redegjør for status og planer for vedlikehold, modifikasjoner og nye investeringer ved teknologisenteret.
<ul style="list-style-type: none"> – arbeide for økt industriell deltakelse 	<ul style="list-style-type: none"> – Redegjør for status og resultater fra arbeidet med å rekruttere nye brukere av eksisterende anlegg og ledig areal på TCM. – Redegjør for status og muligheter for å rekruttere nye eiere innen utløpet av eksisterende deltakeravtale.
<ul style="list-style-type: none"> – i samråd med departementet vurdere ulike alternativer for driften av teknologisenteret på Mongstad etter at eksisterende deltakeravtale løper ut i 2017 	<ul style="list-style-type: none"> – Redegjør for status og muligheter for å rekruttere nye eiere innen utløpet av eksisterende deltakeravtale. – Redegjør for status og resultater av arbeidet med å vurdere ulike alternativer for videre drift av teknologisenteret etter 2017.

Gassnova skal også:

Oppdrag	Styringsparametre
<ul style="list-style-type: none"> – følge opp deltakeravtalen for TCM DA (gjennomføring og drift), herunder ivareta statens kjøp av tjenester fra selskapet. 	<ul style="list-style-type: none"> – Beskriv hvordan deltakeravtalen for TCM DA er fulgt opp. – Gi en oversikt over status og vurdering av ressursbruken, herunder effektivisering av driften, så langt i prosjektperioden sammenstilt med TCM DA sitt arbeidsprogram og tilhørende budsjett.
<ul style="list-style-type: none"> – på vegne av staten følge opp låneavtalen med TCM DA. 	<ul style="list-style-type: none"> – Beskriv hvordan låneavtalen med TCM DA er fulgt opp. – Gi en oversikt over status og vurdering av ressursbruken så langt i prosjektperioden sammenstilt med TCM DA sitt arbeidsprogram og tilhørende budsjett.

Fullskala CO₂-håndtering

Det vises til mandat for gjennomføring av mulighetsstudier av fullskala CO₂-håndtering i Norge, jf. vedlegg 3. Formålet med mulighetsstudiene er å gjennomføre tekniske og økonomiske studier som definerer de aktuelle prosjektene i detalj og viser teknisk gjennomførbarhet. Studiene skal inneholde klassifiserte estimater for investerings- og driftskostnader.

Gassnova skal:

Oppdrag	Styringsparametere
– utføre mulighetsstudiene av CO ₂ -fangst i Norge i samarbeid med Norcem, Yara og Energigjenvinnings-etaten i Oslo kommune	<i>Redegjør for gjennomførte mulighetsstudier og resultater av arbeidet.</i>
– følge opp statens rettigheter og plikter i avtalen om gjennomføring av mulighetsstudier av lagring av CO ₂ fra potensielle fangstprosjekter i Norge som er inngått med Statoil på vegne av departementet	
– bistå prosjektleder med oppgaver knyttet til koordinering av mulighetsstudiene for hele CO ₂ -håndteringskjeden	

3 Andre forutsetninger og krav

3.1 Koordinering med andre aktører

Departementet legger til grunn at Norges forskningsråd, Norges vassdrags- og energidirektorat, Oljedirektoratet, Enova og Gassnova kostnadsfritt gis innsyn i, og eventuelt mulighet til å delta i, hverandres programmer og prosjekter som finansieres med tildelinger fra Olje- og energidepartementet. Partene må selv avklare nærmere hvilke programmer og prosjekter dette kan gjelde og på hvilken måte dette skal foregå. Kunnskap om miljøeffekter ved CO₂-håndtering skal stilles til rådighet for relevante myndighetsorganer.

Olje- og energidepartementet og det amerikanske energidepartementet (DoE) har en samarbeidsavtale om forskning og utvikling, som per i dag har hovedvekt på CO₂-håndtering. Det er besluttet å opprette et sekretariat for oppfølgingen av dette samarbeidet. Den norske delen skal ivaretas av CLIMIT-programmet. Gassnova og Norges forskningsråd vil være ansvarlig for å følge opp arbeidet i fellesskap.

3.2 Kommunikasjon og informasjon

Det er viktig å ha god kontakt og informasjonsflyt mellom Gassnova og departementet. Det er viktig at det er god gjensidig kunnskap om og kjennskap til forestående hendelser av positiv så vel som negativ art. Det er spesielt viktig at Gassnova i god tid varsler om saker som kan bli store, vanskelige eller kontroversielle.

Det forventes at Gassnova nasjonalt og internasjonalt synliggjør oppnådde resultater på sitt område, og på den måten bidrar til økt informasjon og kunnskap om CO₂-håndtering. Det forventes samtidig at Gassnova tar kontakt med Olje- og energidepartementet for avklaring om politisk ledelse i departementet skal være en del av den konkrete synliggjøringen.

4 Rapportering og resultatoppfølging

Frister for rapportering og datoer for planlagte møter i 2016 er angitt i vedlegg 4.

4.1 Rapportering til statsregnskapet

Gassnova skal rapportere til statsregnskapet **innen den 15. i påfølgende måned** om innestående på oppgjørskontoen til Fond for CO₂-håndtering i Norges Bank gjennom innsending av en likvidrapport, jf. punkt 4.1 i Instruks for økonomistyring av Fond for CO₂-håndtering. Likvidrapporten skal oversendes til Direktoratet for økonomistyring med kopi til departementet, jf. vedlegg 5.

Departementet fastsetter nærmere krav til rapportering og frister i forbindelse med avslutning av statsregnskapet for 2016.

4.2 Risiko- og vesentlighetsvurderinger

Gassnova skal **innen 1. november 2016** oversende en særskilt redegjørelse av overordnede risiko- og vesentlighetsvurderinger. Punkt 5.2 i Instruks for økonomistyring av Fond for CO₂-håndtering legges til grunn for rapportering av risiko- og vesentlighetsvurderinger for hele Gassnovas virksomhet.

Gassnova skal i forbindelse med eiermøtene rapportere om vesentlige endringer i risiko- og vesentlighetsvurderingene, samt status for tiltak og kontrollaktiviteter som er iverksatt for å bringe disse risikofaktorene ned til et akseptabelt nivå.

4.3 Årsrapport

Gassnova skal **innen 15. mars 2017** oversende en samlet årsrapport for virksomheten i 2016, med kopi til Riksrevisjonen. Årsrapporten skal publiseres på Gassnovas nettsider så snart årsberetning og årsregnskap for Gassnova SF og årsregnskap for Fond for CO₂-håndtering er godkjent av foretaksmøtet.

Krav til innhold i årsrapporten følger i vedlegg 6. Gassnova må påse at foretakets årsrapport gir et dekkende bilde av virksomheten for året 2016.

5 Budsjett og fullmakter

Gassnova har ansvar for å planlegge virksomheten i 2016 slik at mål og resultatkrav oppnås innenfor de budsjettmessige rammene som er gitt i dette brev, jf. § 9 i Reglement for økonomistyring i staten og pkt. 2 i Bestemmelser om økonomistyring i staten. Departementet understreker samtidig at det ikke må pådras utgifter uten at det er budsjettmessig dekning.

I henhold til § 12 i lov om Riksrevisjonen av 7. mai 2004, har Riksrevisjonen rett til å kreve informasjon, innsyn og kontroll med at midlene nyttes i samsvar med forutsetningene.

Det er viktig at Gassnova sørger for organisering, utvikling og bruk av virkemidler som gir effektiv bruk av ressursene. Virksomheten skal vektlegge effektivitet, prioritering og håndtering av nye utfordringer og oppgaver innenfor budsjettammene.

5.1 Fond for CO₂-håndtering

Budsjettet ramme for Fond for CO₂-håndtering som stilles til disposisjon for Gassnova i 2016 er som følger:

	Kroner
A Inngående balanse i Fond for CO ₂ -håndtering per 1.1.2016	471 121 000
B Overføring til Fond for CO ₂ -håndtering	149 600 000
C Sum	620 721 000
D Forpliktelser ved utgangen av 2015	-271 420 000
E Budsjettet disponibel ramme for Fond for CO₂-håndtering for 2016	349 301 000

Ad. punkt A: Fond for CO₂-håndtering sine samlede midler, innestående på fondets konto i Norges Bank, per 1.1.2016.

Ad. punkt B: Andel av bevilgning under kap. 1840, post 50 som overføres til Fond for CO₂-håndtering.

Ad. punkt D: Forpliktelser som er pådratt i 2015 eller tidligere, og som skal dekkes i senere budsjettår.

Ad. punkt E: Gassnova gis fullmakt til å pådra forpliktelser for Fond for CO₂-håndtering innenfor ovennevnte disponible ramme. Det understrekes at utbetalingen av midler må holdes innenfor disponible midler på fondet.

Teknologiseret for CO₂-fangst på Mongstad (TCM)

Av innestående midler i Fond for CO₂-håndtering er 147 mill. kroner avsatt til å dekke utgifter til modifikasjon, vedlikehold og videreutvikling av teknologiseret for CO₂-fangst på Mongstad (TCM). Rammen utgjør statens andel av utgiftene til TCM. Gassnova forestår utbetalinger innenfor disponibel låneramme til TCM DA i henhold til inngått låneavtale mellom TCM DA og staten v/OED av 18. desember 2009.

5.2 Kap. 1840 CO₂-håndtering

Post	Betegnelse	Kroner
70	Gassnova SF, kan overføres, kan nyttes under post 74	127 074 000
	Administrasjonstilskudd	95 074 000
	TCM - engasjementsoppfølging	15 000 000
	Fullskala CO ₂ -håndtering	17 000 000
71	Forskningstjenester, TCM DA, kan overføres	1 806 000 000

Renter og avdrag fra TCM DA anslås til henholdsvis 25 mill. kroner og 1 236 mill. kroner i 2016.

5.2.1 Gassnova SF

Tilskuddet skal benyttes til deltakelse og ivaretagelse av statens interesser knyttet til CO₂-håndtering og virksomhet i tilknytning til dette, herunder ivaretagelsen og forvaltningen av midlene fra Fond for CO₂-håndtering. Dette inkluderer utgifter til egen organisasjon og kjøp av ekstern spisskompetanse mv. Tilskuddet inkluderer merverdiavgift.

Av tilskuddet er 15 mill. kroner øremerket Gassnovas oppfølging av statens interesser i teknologisenteret for CO₂-fangst på Mongstad (TCM) i 2016. Videre er 17 mill. kroner øremerket Gassnovas oppfølging av videre mulighetsstudier knyttet til realisering av et fullskala demonstrasjonsanlegg for CO₂-håndtering i Norge. Det skal utarbeides særskilte regnskapsoversikt for de øremerkede midlene, jf. punkt 4.3.

Tilskudd vil bli utbetalt på bakgrunn av oversendt elektronisk faktura (Elektronisk handelsformat – EHF) til Olje- og energidepartementet. Tilskuddene skal deles opp i minst fire terminbeløp. Gassnova kan fakturere TCM DA for de tjenester som foretaket yter for TCM DA.

Fullmakter

Gassnova gis fullmakt til å pådra forpliktelser for inntil 20 mill. kroner utover tildelingen under kap. 1840, post 70 for å holde driften stabil og effektiv.

5.2.2 Forskningstjenester, TCM DA

Tilskuddet skal benyttes til kjøp av forskningstjenester fra TCM DA i 2016 og holdes adskilt fra selskapets regnskap. Av betalingen utgjør utgifter til avdrag og renter på utlånet til sammen 1 576 mill. kroner (inkludert merverdiavgift).

Tilskuddet vil bli utbetalt på bakgrunn av oversendt betalingsanmodning i pdf-format til postmottak@oed.dep.no. Betalingsanmodningen må tydelig merkes med formål og beløp.

Gassnova skal ha separat bankkonto for kjøp av forskningstjenester fra TCM DA. Renteinntekter som opptjenes på denne bankkontoen skal tilbakeføres til Olje- og energidepartementets konto 7694 05 17105 etter utgangen av regnskapsåret.

5.3 Forslag om budsjettendringer og omprioriteringer

Eventuelle forslag om budsjettendringer og omprioriteringer i 1. halvår må oversendes innen **1. mars 2016**. Forslagene skal begrunnes og muligheten for inndekning skal vurderes. Eventuelt klarlagt mindreforbruk eller inntektsendringer skal også rapporteres til departementet med forklaringer innen samme frist. Eventuelle forslag om budsjettendringer og omprioriteringer skal sammenlignes med tildelt ramme. Budsjettene skal være utarbeidet i henhold til kontantprinsippet.

Gassnova SF skal innen **19. september 2016** rapportere på budsjett- og regnskapstall på kap. 1840, post 71 og kap. 4840, post 80 og 86 ved utgangen av august og en prognose for resten av året. Vesentlige avvik i forhold til budsjetttrammer og forutsetninger skal forklares. Eventuelle forslag om budsjettendringer og omprioriteringer skal oversendes innen samme dato.

Gassnova SF (kap. 1840, post 70)

Gassnova skal innen **19. september 2016** oversende regnskap per 31. august og prognose for resten av året, inklusiv de øremerkede midlene. Eventuelle avvik mellom budsjett og revidert budsjett for 2016 skal forklares.

Oversendelsen vil danne grunnlag for vurdering av utbetaling av gjenværende midler til administrasjon under kap. 1840, post 70.

6 Tildeling

Under henvisning til ovennevnte og Reglement for statlig økonomistyring §§ 7 og 8, vil Olje- og energidepartementet med dette meddele at Gassnova SF for 2016 disponerer bevilgninger, fullmakter og gis tilskudd som beskrevet i dette brevet, jf. Stortingets vedtak av 18. desember 2015.

-
- Vedlegg 1: Mandat for programstyret for CLIMIT-programmet
 - Vedlegg 2: Regelverk for tilskudd til utvikling og demonstrasjon av teknologi for CO₂-håndtering
 - Vedlegg 3: Mandat for gjennomføring av mulighetsstudier av fullskala CO₂-håndtering i Norge
 - Vedlegg 4: Frist for rapportering og datoer for planlagte møter i 2016
 - Vedlegg 5: Rundskriv R-10/2015 Rapportering til statsregnskapet for 2016
 - Vedlegg 6: Krav til innhold i årsrapport

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET

Mandat for programstyret til CLIMIT-programmet

**Fastsatt av Olje- og energidepartementet,
med endringer senest 23.september 2015**

1 Innledning

CLIMIT er et program for forskning, utvikling og demonstrasjon av teknologi for CO₂-håndtering. Hovedmålet med programmet er å bidra til å utvikle teknologi og løsninger for CO₂-håndtering.

Programmet omfatter Norges forskningsråds støtte til forskning og utvikling (FoU-delen) og Gassnova SFs (heretter benevnt Gassnova) støtte til utvikling og demonstrasjon (Demo-delen). Gassnova har koordineringsansvar for sekretariatsfunksjonen som ivaretas i fellesskap av Gassnova og Norges forskningsråd. Programstyret oppnevnes av Olje- og energidepartementet.

CLIMIT-programmet finansieres gjennom bevilgninger over statsbudsjettet til Norges forskningsråd og midler fra Fond for CO₂-håndtering som forvaltes av Gassnova. FoU-delen følger de vanlige retningslinjer for FoU-programmer som forvaltes av Norges forskningsråd, mens Olje- og energidepartementet har fastsatt regelverk for Gassnovas forvaltning av tilskudd til utvikling og demonstrasjon av teknologi for CO₂-håndtering (Demo-delen).

Dette mandatet gir de overordnede føringer fra Olje- og energidepartementet til programstyret for CLIMIT-programmet. Olje- og energidepartementet kan endre mandatet ved behov.

2 Styrets oppnevning og sammensetning

Olje- og energidepartementet oppnevner programstyret og styrets leder. Styret skal ha inntil 10 medlemmer, hvorav 1 styreleder og 2 varamedlemmer. Samtlige innkalles til alle programstyremøter. Vervene som varamedlemmer skal rulleres mellom styremedlemmene (unntatt styreleder). Programstyret skal selv utpeke en nestleder. Departementet skal ha en observatør i programstyret.

Styremedlemmene er personlig oppnevnt og sitter ikke som representant for organisasjoner. Styremedlemmene kan ikke benytte stedfortreder.

Programstyret er beslutningsdyktig når antall medlemmer (styre- og varamedlemmer) som er habile og kan avgi stemme er fire eller mer. Vedtak fattes normalt ved konsensus. Dersom konsensus ikke oppnås, fattes vedtak ved alminnelig flertall. Varamedlemmer har stemmerett når dette er nødvendig for å gjøre styret beslutningsdyktig. Ved stemmelikhet er programstyreleders stemme avgjørende.

Programstyreleder skal påse at programstyret er beslutningsdyktig når beslutninger skal tas. Programstyreleder skal videre forsikre seg om at gjeldende regler om habilitet og andre relevante saksbehandlingsrutiner er fulgt. Programstyret følger Norges forskningsråds etiske retningslinjer ved behandling av FoU-søknader og Gassnovas etiske retningslinjer ved behandling av demo-søknader.

Programstyret skal i utgangspunktet avholde fem møter årlig. Ytterligere møter kan avholdes dersom programstyreleder finner det hensiktsmessig, eller når et flertall av medlemmene ber om det. Sekretariatet innkaller til møter i samråd med styrets leder og sørger for at sakliste og sakspapirer sendes ut senest fem arbeidsdager før møtet. Norges forskningsråd og Gassnova kan, ved behov, be om å få møte med programstyret.

Det skal føres referat fra programstyremøtene, og disse legges fram til godkjenning i påfølgende programstyremøte.

Programstyremedlemmer vil få godtgjørelse for sitt arbeid i henhold til Norges forskningsråds regler for honorar og godtgjørelser.

3 Programstyrets rolle og oppgaver

Programstyret skal utarbeide hensiktsmessige resultatmål og satsingsområder for realisering av mål for programmet. Dette skal reflekteres i programplaner og utlysningstekster som vedtas av programstyret. Gassnova og Norges forskningsråd skal påse at resultatmål og satsingsområder er innenfor Olje- og energidepartementets overordnede mål og føringer for programmet. Programstyret gir tilsagn om tilskudd etter innstilling fra Gassnova og Norges forskningsråd i samsvar med regelverk for programmet og eventuelle andre føringer fra Olje- og energidepartementet. Gassnova og Norges forskningsråd er på sine respektive programområder ansvarlige for at formalkrav knyttet til tilskuddsforvaltningen blir oppfylt. Norges forskningsråd og Gassnova inngår kontrakter for henholdsvis FoU- og Demo-delen etter at vedtak om støtte foreligger fra programstyret.

Gassnova og Norges forskningsråd bistår programstyret gjennom forberedelse av underlag til diskusjoner og innstilling til beslutninger gjennom en felles sekretariatsfunksjon ledet av Gassnova.

Programstyret må sørge for et godt kunnskapsgrunnlag for sin egen aktivitet. Programstyret skal gjøre seg kjent med programporteføljen og påse at programaktiviteten har en fornuftig innretning og omfang. Programstyret skal sørge for en god sammenheng mellom forskning og demonstrasjon, og at programmet er godt koordinert med andre tilgrensende programmer og aktiviteter i Norges forskningsråd og Gassnova. Programstyret bør holde seg godt orientert om internasjonale aktiviteter som har betydning for programmet.

Programstyret forventes å gi Gassnova og Norges forskningsråd faglige råd for utviklingen av CLIMIT-programmet, herunder ta initiativ til å formidle innspill, ideer og impulser om viktige utviklingstrekk innen området. Olje- og energidepartementet, Norges forskningsråd og Gassnova skal videre kunne trekke på programstyret for å få nødvendige innspill og råd for øvrig. Programstyret skal legge til rette for at resultater fra programmet formidles til relevante målgrupper på egnet måte.

Programstyret bør løpende vurdere sin egen aktivitet, og skal påse at utlysninger, søknadsbehandling, vedtak, prosjektoppfølgning og formidlingsaktivitet er godt kvalitetssikret.

4 Fullmakter

Programstyret har fullmakt til å gi tilsagn om tilskudd til forsknings-, utviklings- og demonstrasjonsprosjekter og til å sette av midler til internasjonale samarbeidsprosjekter/-programmer innenfor rammer gitt i tildelings-/oppdragsbrev og regelverk for CLIMIT-programmet.

Programstyret kan ta initiativ til anskaffelse av ekstern bistand for å fremskaffe nødvendig kunnskapsgrunnlag for å sikre høy kvalitet i programgjennomføringen.

Programstyret kan gi programstyreleder og/eller sekretariatet fullmakt til å yte mindre støttebeløp innenfor en gitt ramme som vedtas av Programstyret.

Regelverk for tilskuddsordning

Utvikling og demonstrasjon av teknologi for CO₂-håndtering (Fond for CO₂-håndtering)

Fastsatt av Olje- og energidepartementet, med endringer senest 10.september 2015

1 Innledning

CLIMIT er et program for forskning, utvikling og demonstrasjon av teknologi for CO₂-håndtering, administrert i samarbeid mellom Gassnova SF (heretter benevnt Gassnova) og Norges forskningsråd. Gassnova er tilskuddsforvalter for demonstrasjonsdelen av CLIMIT (heretter kalt CLIMIT-demo). Dette innebærer at Gassnova er ansvarlig for at formalkrav knyttet til tilskuddsforvaltning, inkludert dette regelverk, blir oppfylt.

Regelverket for tilskudd til utvikling og demonstrasjon av teknologi for CO₂-håndtering – CLIMIT-demo er fastsatt av Olje- og energidepartementet med grunnlag i midlene i Fond for CO₂-håndtering. Regelverket er utarbeidet i henhold til § 6 i Reglement for økonomistyring i staten og kapittel 6 i Bestemmelser om økonomistyring i staten. Reglement for og Bestemmelser om økonomistyring i staten er overordnet dette regelverk.

Olje- og energidepartementet oppnevner et programstyre for CLIMIT-programmet som beslutter programplaner, utlysningstekster og tildeling av støtte basert på innstilling fra Gassnova og Norges forskningsråd. Programstyrets beslutninger om tilskudd skjer i samsvar med dette regelverks punkt 2-4 og eventuelle andre føringer fra Olje- og energidepartementet.

Gassnova har koordineringsansvar for sekretariatsfunksjonen som ivaretas i fellesskap mellom Gassnova og Norges forskningsråd.

Gassnova inngår kontrakter om støtte fra CLIMIT-demo. Rolledelingen mellom Gassnova, Norges forskningsråd og programstyret er nærmere i beskrevet i mandat for programstyret.

2 Mål for ordningen

Hovedmålet med CLIMIT er å bidra til å utvikle teknologi og løsninger for CO₂-håndtering. CLIMIT-demo skal gi økonomisk støtte til utvikling og demonstrasjon av teknologier for CO₂-håndtering som bidrar til:

- utvikling av kunnskap, kompetanse, teknologi og løsninger som kan gi viktige bidrag til kostnadsreduksjoner og bred internasjonal utbredelse av CO₂-håndtering.
- utnyttelse av nasjonale fortrinn og utvikling av ny teknologi og tjenestekonsepser med kommersielt og internasjonalt potensial.

3 Kriterier for måloppnåelse

Søknad eller innstilling om tilskudd skal opplyse om hvordan tiltaket vil understøtte målet med ordningen. Søknaden/innstillingen skal omtale målene i punkt 2 og foreslå hvilke måleparametere som vil bli benyttet for å verifisere resultatene av tiltaket. Tilskuddsmottakere

skal pålegges individuelle rapporteringskrav som er egnet til å belyse resultatene og hvordan tiltaket har understøttet målsettingene ved ordningen.

4 Kriterier for tildeling av tilskudd

4.1 Tildelingskriterier – berettigede søkere

Støttemottaker må være en ansvarlig juridisk person, og utføre en aktivitet som bidrar til verdiskaping i Norge i form av enten teknologiutvikling eller kompetanseoppbygging innenfor formålet med CLIMIT.

4.2 Tildelingskriterier – typer støtteberettigede tiltak og absolutte vilkår

CLIMIT-demo skal støtte utvikling og demonstrasjon av kunnskap, kompetanse, teknologi og løsninger for:

- CO₂-fangst før, under eller etter kraftproduksjonen eller i industrielle prosesser
- kompresjon eller annen håndtering av CO₂
- transport av CO₂
- langtidslagring av CO₂ i form av injeksjon og deponering
- bruk av CO₂ som medfører langtidslagring

Støtte til prosjekter for utvikling og demonstrasjon av teknologi knyttet til CO₂-håndtering med fangst, transport og lagring av CO₂ kan gis til seks typer prosjekter:

- a. Teknisk-økonomiske mulighetsstudier der en ny teknologi vurderes enkeltvis eller i en verdikjede med tanke på å belyse teknologiens tekniske og kommersielle potensial
- b. Støtte til uttesting av teknologi i pilotskala. Dette kan for eksempel være enkeltstående prosesstrinn.
- c. Støtte til demonstrasjonsanlegg: Forsøk med testing og drift av anlegg i teknisk eller halvindustriell skala der formålet er å ta frem data som kan belyse teknologiens ytelse, driftsoptimalisering, tilgjengelighet og pålitelighet. Tekniske og økonomiske dimensjonerings- og skaleringsdata for investering og drift av fullskala anlegg, samt grunnlag for tilgjengelighets-, pålitelighets- og ytelsesgarantier som stilles av leverandør skal belyses.
- d. Utvikling av kommersialiserbare tjenestekonsepter eller metodeverk direkte relatert til CO₂-håndtering og som er nødvendig for å realisere fullskala CO₂ fangst og lagring.
- e. Mindre støtte til faglig nettverksbygging og kompetansespredning der dette har en klar faglig og internasjonal forankring.
- f. Støtte til internasjonale prosjekter der aktiviteten delfinansieres av EU-programmer og/eller nasjonale programmer med tilsvarende formål som CLIMIT i andre land.

Støtten vil bli gitt i samfinansiering med technologieiere eller andre kilder, og vil bli gitt under forutsetning om at prosjektet er fullfinansiert.

Støtte vil kun bli gitt til fremtidig arbeid og kan ikke gis med tilbakevirkende kraft. Tilskudd baseres på budsjett utarbeidet med basis i de til enhver tid gjeldende regler for utregning av timepriser gitt av Norges forskningsråd.

Gassnova skal ikke ha eierskap til resultater som fremkommer.

4.3 Tildelingskriterier – rammer for statsstøtte

Tilskudd, herunder maksimale støttesatser og større enkelttildelinger, skal være innenfor statsstøtteregulverkets rammer.

Statsstøtteregulverket begrenser tillatt støtteintensitet, jf. EFTAs overvåkningsorgans retningslinjer for statsstøtte til FoUoI ("FoUoI retningslinjene").

Tilskudd skal være innenfor statsstøtteregulverkets rammer for kumulasjon av støtte, jf. FoUoI retningslinjene kap. 4.

Gassnova kan tildele støtte med en støtteintensitet over grensene som er fastsatt i FoUoI-retningslinjene. Slik støtte skal hjemles direkte i EØS-avtalen artikkel 61(3) c og krever individuell notifikasjon til og godkjenning fra ESA.

4.4 Tildelingskriterier - vurdering av søknadene

Gassnova yter tilskudd til tiltak basert på en vurdering av tiltakets art, søker, støttebehov og hvor godt tiltaket kan bidra til at tilskuddsordningen oppnår sine mål. Støtten vil bli spesifisert i en kontrakt mellom Gassnova og mottaker av støtten.

Følgende kriterier skal tillegges vekt i søknadsbehandlingen:

- Kommersielt potensial: Teknologiene skal ha kommersielt potensial. Med dette menes utsikter til lønnsomhet, markedsmuligheter, forretningskonsept, realisme i forretningsplaner mv. Det markedsmessige potensialet skal være utredet og dokumentert gjennom forskningsarbeid, forstudier eller markedsanalyser. Herunder skal det belyses at utviklingen av teknologien kan være lønnsom så vel for leverandør som for bruker, og kapital- og driftskostnader skal hensyntas. Prosjektet skal ha hensiktsmessige samarbeidskonstellasjoner som styrker muligheten for markedsintroduksjon, dette omfatter industriell deltakelse fra leverandører og brukere nasjonalt og internasjonalt.
- Faglig grunnlag: Prosjekter som støttes i en prototyp- og demonstrasjonsfase skal være teknologisk kvalifisert gjennom dokumentasjon av forskning og utviklingsvirksomhet og gode resultater i laboratorieskala.
- Utløsende: Statsstøtte til FoU skal stimulere foretak til å utføre forskning og utvikling i tillegg til sin daglige virksomhet. Den offentlige støtten skal være utløsende for det omsøkende prosjekt, dvs. bidra til å utvide forskningens omfang i størrelse eller anvendelsesområde eller til en raskere gjennomføring av prosjektet, jf. FoUoI retningslinjene kap. 4.
- Verdiskaping i Norge: Prosjektet skal bidra til verdiskaping i Norge i form av enten teknologiutvikling eller kompetanseoppbygging innenfor formålet med CLIMIT
- Plan for gjennomføring: Hensiktsmessig prosjektplan, prosjektfinansiering, prosjektorganisering og metodeverk for prosjektgjennomføringen som sannsynliggjør fullføring av prosjektet. Søker og prosjektdeltakeres evne til gjennomføring og egenfinansiering.

5 Rapportering, oppfølging og kontroll

5.1 Rapportering fra tilskuddsmottaker

Resultatrapportering skal utformes slik at man kan etterprøve i hvilken grad støtteordningen har bidratt til:

- Kvalifisering av nye tekniske løsninger eller teknologikomponenter
- Kompetanseutvikling i teknologiske og industrielle miljøer
- Kommersialisering av løsninger og kompetanse
- Kostnadsreduksjoner og/eller ytelsesforbedringer i verdikjeden
- Reduksjon av CO₂-utslipp
- Næringsutvikling
- Kraftproduksjon

Tilskuddsordningen er etablert med sikte på en langsiktig satsing. Som vilkår for tildeling vil tilskuddsbrevet spesifisere rapporteringskrav som skal belyse om tilskuddets formål er oppnådd, jf. krav til måleparametere angitt i punkt 3 Kriterier for måloppnåelse.

Tilskuddsmottaker skal rapportere følgende informasjon:

- Tilskuddsmottaker må ved prosjektslutt oversende en rapport til Gassnova som redegjør for hvordan støtten er benyttet. Prosjektrapporten skal omfatte hvilke tiltak som er gjennomført og hvilke resultater som er oppnådd iht til rapporteringskriterier og måleparametere som er fastsatt i tilskuddsbrevet og eller søknaden.
- Tilskuddsmottaker må ved prosjektslutt oversende en oversikt som viser hvordan tiltaket er finansiert og som spesifiserer utgiftene ved gjennomføringen av tiltaket. Ved særskilt krav i tilskuddsbrevet, skal prosjektrengskapet være attestert av revisor.

Frist for rapportering fastsettes av Gassnova. Gassnova kan fastsette krav om interimrapportering i tilskuddsbrevet.

Tilskudd kan bli avkortet i mangel av tilfredsstillende rapportering. Tilskuddsmottaker kan også bli pålagt å tilbakebetale hele eller deler av tilskuddet dersom støtten ikke har blitt anvendt i samsvar med forutsetningene.

5.2 Rapportering til departementet

Rapportering til departementet følger krav fastsatt i instruks for økonomistyring av Fond for CO₂-håndtering og årlige oppdragsbrev.

5.3 Internkontroll hos Gassnova

For å sikre korrekt saksbehandling ved tildeling og utbetaling av tilskudd, skal Gassnova ha systemer, rutiner og tiltak som blant annet har til oppgave å forebygge, avdekke og korrigere feil og mangler.

Tiltakene skal bidra til å sikre korrekt:

- registrering av faste data
- søknadsbehandling, herunder dokumentasjon av beregningsresultater
- registrering av gitte tilsagn om tilskudd, navn, beløp, intensitet, sektor, insentiveffekt jf. FoUoI Retningslinjene punkt 119.
- utbetaling av tilskudd til rett mottaker og til rett tid
- registrering i regnskapet
- behandling av dokumentasjon fra tilskuddsmottaker

5.4 Kontroll av informasjon fra tilskuddsmottaker

Gassnova skal kontrollere informasjon mottakeren sender inn som har betydning for Gassnovas beregning av tilskuddsbeløp og beslutning om tildeling (ved søknad). Gjennomførte kontrolltiltak skal dokumenteres på en tilfredsstillende måte.

Gassnova skal videre kontrollere rapporter som tilskuddsmottakeren senere sender inn om måloppnåelsen, jf. punkt 5.1. Kontrollen skal vurderes i forhold til målet med ordningen. Kontrollen skal ha et rimelig omfang i forhold til nytten og kostnadene ved kontrollen.

Gassnova skal kartlegge henholdsvis risiko for at det oppstår feil på grunn av problemer med fortolkning av tilskuddsvilkårene og risiko for uregelmessigheter. Ut fra en vurdering av det samlede risikonivå og hva som er de vesentligste risikomomentene, skal det vurderes hvilke kontrollpunkter som er mest aktuelle, og hvem som skal foreta kontrollen.

5.5 Revisorattestasjon

Gassnova kan stille krav til attestasjon fra autorisert revisor vedrørende regnskapsmessige forhold eller andre nærmere spesifiserte oppfølgingskriterier.

6 Evaluering

Departementet og Gassnova skal sørge for at det gjennomføres evalueringer for å få informasjon om tilskuddsordningen er effektiv med tanke på ressursbruk, organisering og fastsatte mål. Frekvens og omfang på evaluering av tilskuddsordningen bestemmes etter en vurdering av kvaliteten på øvrig styringsinformasjon, tilskuddsordningens risiko og vesentlighet samt kost nytte betraktninger. Olje- og energidepartementet skal ved utgangen av året orientere Riksrevisjonen dersom tilskuddsordningen er blitt evaluert.

7 Øvrige bestemmelser

Når det gjelder regler for kunngjøring, søknad og tilskuddsbrev vises det til kapittel 6 i Bestemmelser om økonomistyring i staten.

For tilskuddsvirksomheten gjelder forvaltningslovens bestemmelser med visse unntak. For avgjørelser knyttet til tilskuddsvirksomheten gjelder ikke forvaltningslovens regler om begrunnelsesplikt. Slike avgjørelser kan ikke påklages hva gjelder skjønnsutøvelsen. Det vises i denne sammenheng til forskrift til forvaltningsloven (forvaltningslovforskriften) §§ 21 bokstav f og 30 bokstav d.

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

14/1785-

08.10.2015

Mandat for gjennomføring av mulighetsstudier - fullskala CO₂-håndtering i Norge

1. BAKGRUNN

Gassnova overleverte 4. mai 2015 rapporten "Utredning av mulige fullskala CO₂-håndteringsprosjekter i Norge – Idéstudie". Rapporten var utarbeidet i samarbeid med Gassco og Oljedirektoratet. Idéstudien identifiserer tre industrielle aktører med aktuelle utslippskilder som alle er interessert i å delta i videre mulighetsstudier. Videre viser rapporten at skipstransport er mest aktuelt for de mengder og avstander som aktuelle fangst- og lagringslokasjoner innebærer. Rapporten gir videre en oversikt over mulige lagringslokasjoner, men her gjenstår noe arbeid før det kan identifiseres ett eller flere mulige CO₂-lager.

Mandatet blir oversendt med forbehold om Stortingets godkjenning av budsjettet, jf OEDs Prop.1 S (2015-2016). Vi understreker at det kan komme ytterligere presiseringer og tilleggsmoment i forbindelse med behandlingen av budsjettet i Stortinget. Rapporteringsfrister og budsjett for Gassnova og Gassco vil bli oversendt i oppdragsbrev til den enkelte institusjon etter at budsjettet er vedtatt i Stortinget.

2. FORMÅL MED MANDATET

Dette mandatet gir føringer fra Olje- og energidepartementet ved Avdeling for klima, industri og teknologi (heretter kalt departementet) til prosjektleder, Gassnova og Gassco for arbeidet med mulighetsstudier av fullskala CO₂-håndtering. Det skal gjennomføres mulighetsstudier av henholdsvis CO₂-fangst, -transport og -lagring. Sammen med planer og budsjett for eventuell

videre planlegging og departementets arbeid med å avklare rammer og vilkår, skal mulighetsstudiene lede fram til en eventuell beslutning om å utarbeide grunnlag for investeringsbeslutning for minst ett fullskala CO₂-håndteringsprosjekt.

Formålet med mandatet er å etablere en felles basis for fullskala CO₂-håndteringsprosjektet i mulighetsstudiefasen, inkludert prosjektstyring, organisering og leveranser.

3. OVERORDNET MÅL

Effekt målet for statens satsing på CO₂-håndtering er: "Å gi et selvstendig og målbart bidrag til å utvikle og demonstrere teknologi for fangst og lagring av CO₂ med et spredningspotensial."

I vurderingen av ulike alternativer skal det derfor legges vekt på følgende faktorer:

- Teknologeutvikling
- Kostnadsreduksjoner
- Læring
- Spredningspotensiale

4. HOVEDOPPGAVER

Departementet legger til grunn at arbeidet skal utføres etter prinsippene for industrielle prosjektløp.

De industrielle aktørene skal modne CO₂-fangstløsninger på sine anlegg slik at de tilfredsstillere kravene til mulighetsstudier (dvs DG1) i Gassnovas prosjektmodell. Arbeidet gjennomføres på oppdrag fra Gassnova gjennom en pre-kommersiell anskaffelse.

Staten har ansvar for å gjennomføre mulighetsstudier av CO₂-transport og -lagring. Gassco skal gjennomføre mulighetsstudier av CO₂-transport. Departementet har lyst ut en konkurranse om mulighetsstudier av CO₂-lager med opsjon på videre studier og prosjektering (FEED) fram mot investeringsbeslutning.

Med basis i mulighetsstudiene for henholdsvis CO₂-fangst, -transport og -lagring skal det utarbeides en mulighetsstudierapport for en gjennomgående fullskala CO₂-håndteringskjede og overordnet plan og budsjett for arbeidet fram til grunnlag for investeringsbeslutning (DG3) er utarbeidet.

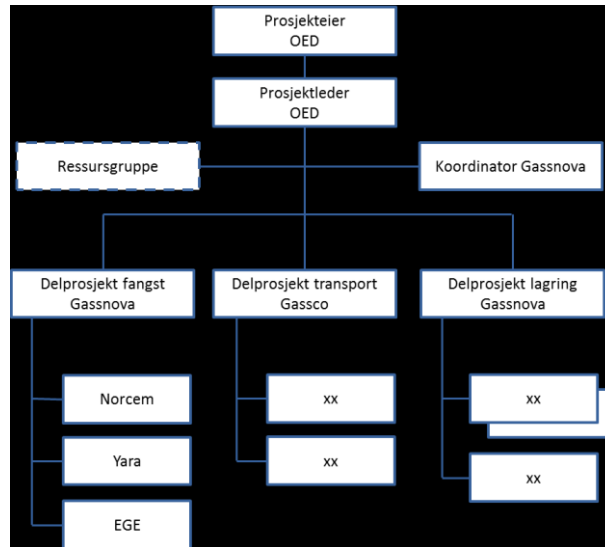
Departementet vil, med støtte fra Gassnova, gjennomføre uformelle sonderinger om kommersielle modeller og fordeling av kostnader og risiko med de industrielle CO₂-fangstaktørene i løpet av mulighetsstudiefasen. Det legges til grunn at det skal være en deling av kostnader og risiko, men at staten vil måtte ta en vesentlig andel av kostnadene.

I arbeidet med mulighetsstudier skal det legges til grunn en driftsperiode på 20-25 år. Dersom mulighetsstudiene viser at det er mest optimalt å legge til grunn andre driftsperioder, skal

dette tas opp med departementet og de andre aktørene i prosjektet for avklaring av et felles utgangspunkt.

5. ORGANISERING AV ARBEIDET

Departementet, Gassnova og Gassco vil være sentrale aktører i arbeidet med mulighetsstudier av fullskala CO₂-håndtering. Departementet vil utpeke en prosjektleder som skal ha ansvaret for styringen av hele prosjektet. Figur 1 viser hvordan prosjektet er organisert. Roller og ansvar er definert under.

Figur 1. Organisering av fullskala CO₂-håndteringsprosjektet i mulighetsstudiefasen.

5.1 Prosjekteier (OED)

Departementet er prosjekteier. Departementet har knyttet til seg støtte til kommersielle forhandlinger, prosjektoppfølgning og prosjektevaluering samt juridisk kompetanse.

Departementet vil ha ansvaret for:

- Å bestille gjennomføring og godkjenne avvik fra arbeidsomfang, budsjett, milepæler og leveranser
- Budsjettprosessen mot regjeringen og Stortinget
- Prosjektets KS-prosess
- Etablere insentivstruktur og rammer for planlegging, utbygging og drift for hele prosjektet
- DG1-beslutning, dvs. eventuelt å fremme anbefaling om videreføring for regjeringen
- Oppfølging av framdrift
- Håndtering av interessenter
- Avholde månedlige prosjektmøter

5.2 Prosjektleder (OED)

Prosjekteier vil utpeke prosjektleder. Prosjektleder skal ha ansvaret for:

- Prosjektstyring og -kontroll av hele prosjektet i kjeden fangst, transport og lagring
- Tett og løpende kommunikasjon med delprosjektlederne
- Etablere system for avvikshåndtering
- Etablere system for håndtering av grensesnittene i kjeden
- Etablere system for risikostyring
- Utarbeide utvalgskriterier for DG1. Kriteriene skal godkjennes av prosjekteier.
- Utarbeide og vedlikeholde en overordnet prosjektplan som beskriver fullskala CO₂-håndteringsprosjektets kontraktstrategi og prosjektgjennomføringsstrategi fram til overlevering til drift (DG4). Dokumentet skal godkjennes av prosjekteier
- Etablere en gjennomgående designbasis for hele kjeden. Dokumentet skal godkjennes av prosjekteier
- Sikre at DG1-beslutningsunderlaget er komplett

Prosjektleder skal rapportere til prosjekteier.

5.3 Koordinator (Gassnova)

Gassnova skal bistå prosjektleder med oppgaver særlig knyttet til koordinering av mulighetsstudiene for hele CO₂-håndteringskjeden. Dette kan omfatte f.eks. koordinering av budsjett, tidsplan og avhengigheter knyttet til framdrift, følge opp grensesnittregister og sammenstille dokumentasjon som skal inngå i beslutningsunderlaget for DG1. Det skal utpekes en koordinator i foretaket som skal rapportere til prosjektleder.

Gassnovas rolle og ansvar som koordinator skal beskrives i selskapets styrende dokumentasjon for prosjektet. Personen foretaket utpeker som koordinator skal ikke samtidig inneha funksjonen som delprosjektleder for fangst eller lagring.

5.4 Ressursgruppe

Prosjektleder kan etablere en faglig ressursgruppe for prosjektet. Formålet med ressursgruppen er å legge til rette for informasjonsdeling og diskusjon av eventuelle faglige problemstillinger på et tidlig tidspunkt. Dersom prosjektleder velger å etablere en ressursgruppe skal prosjektleder utarbeide et forslag til sammensetning av og mandat for gruppen som skal godkjennes av prosjekteier.

5.5 Delprosjekter

Fullskala CO₂ håndteringsprosjektet er delt opp i følgende tre delprosjekter:

CO₂-fangst (Gassnova)

Gassnova vil være ansvarlig for å anskaffe mulighetsstudier fra aktuelle fangstaktører, samt støtte prosjekteier i arbeidet med å vurdere virkemidler og kostnads- og risikodeling mellom staten og de industrielle aktørene i en utbyggings- og driftsfase. På bakgrunn av idéstudien skal det gis tilbud til Norcem, Yara og Energigjenvinningsetaten i Oslo om å gjennomføre mulighetsstudier på sine anlegg etter anskaffelsesprosedyren for pre-kommersielle anskaffelser. Gassnova har ansvaret for at det leveres mulighetsstudier for

CO₂-fangst som vil bli del av grunnlaget for en DG1-beslutning.

CO₂-transport (Gassco)

Gassco vil være ansvarlig for å vurdere alternativer for CO₂-transport mellom fangstlokasjonene og lagerlokasjonene. Idéstudien viser at det gir best økonomi å benytte skipstransport for de aktuelle fangst- og lagringsalternativene. Gassco har ansvaret for at det leveres mulighetsstudier for CO₂-transport som vil bli del av grunnlaget for en DG1-beslutning.

CO₂-lagring (Gassnova)

Departementet har lyst ut en konkurranse om å gjennomføre mulighetsstudier for et CO₂-lager på norsk sokkel. Gassnova skal delta i forhandlingene om anskaffelse av mulighetsstudier for CO₂-lager. Etter at avtaler er inngått skal Gassnova, etter nærmere avtale med departementet, følge opp mulighetsstudiene for CO₂-lager på norsk sokkel. Mulighetsstudien for CO₂-lager vil bli del av grunnlaget for en DG1-beslutning.

5.6 Delprosjektledere

Gassnova (fangst), Gassco (transport) og Gassnova (lagring) skal utpeke delprosjektledere med ansvaret for styring og oppfølging av delprosjektene for henholdsvis CO₂-fangst, -transport og -lagring. Delprosjektlederne skal godkjennes av prosjekteier.

Delprosjektlederne skal ha ansvaret for:

- Utarbeide og vedlikeholde prosjektplan for delprosjektet i mulighetsstudiefasen
- Utarbeide plan og budsjett for det videre arbeidet innen henholdsvis fangst, transport og lagring fram mot investeringsbeslutning (DG3)
- Gjennomføre mulighetsstudiene for sine delprosjekt i henhold til kost og plan
- Levere underlagsdokumentasjon til beslutningsgrunnlaget for DG1
- Håndtere de interne grensesnittene innenfor sitt område (dvs. fangst, transport og lagring)
- Kontakt med og oppfølgingen av aktørene som gjennomfører selve mulighetsstudiene
- Utarbeide månedlige statusrapporter

Delprosjektlederne skal rapportere til prosjektleder. Delprosjektleders rolle og ansvar skal være beskrevet i selskapenes styrende dokumentasjon for delprosjektene. Rollene som prosjektleder og delprosjektleder skal innehas av ulike personer.

6. GJENNOMFØRING OG LEVERANSER

Formålet med mulighetsstudiene er å komme fram til minst én teknisk og økonomisk gjennomførbar CO₂-håndteringskjede. Det skal gjennomføres tekniske studier av alle elementene i et prosjekt, etableres en gjennomgående designbasis for hele kjeden samt et kostnadsestimat for bygging og drift av CO₂-håndteringskjeden med et usikkerhetsnivå på +/-

40 %. Mulighetsstudiene skal også inneholde tidsplan for og omfang av arbeid som må gjennomføres fram til investeringsbeslutning (DG3).

6.1 Designbasis

Prosjektleder skal, i samarbeid med delprosjektlederne og de industrielle aktørene for CO₂-fangstløsninger og -lagringsoperatøren(e), ha ansvaret for å utarbeide en gjennomgående designbasis for CO₂-håndteringskjeden. Alle delprosjektlederne skal konsulteres ved eventuelle endringer i designbasis. Designbasis skal godkjennes av prosjekteier.

6.2 Mulighetsstudie for hele CO₂-håndteringskjeden

Prosjektleder har ansvaret for å samordne og sammenstille mulighetsstudiene for CO₂-fangst, -transport og -lagring og dokumentere minst én gjennomgående teknisk og økonomisk gjennomførbar løsning. Den overordnede mulighetsstudierapporten skal beskrive de løsninger som har blitt vurdert og anbefale hvilke(n) løsning(er) som bør modnes videre til et grunnlag for investeringsbeslutning. Anbefalingen skal gjøres på bakgrunn av pre-definerte utvalgs-kriterier som er godkjent av prosjekteier. Delprosjektlederne for CO₂-fangst, -transport og -lagring skal involveres aktivt i arbeidet med å anbefale en gjennomgående løsning.

6.3 Plan for arbeidet fram mot investeringsbeslutning

Den enkelte delprosjektleder har ansvaret for å utarbeide en plan med budsjett, tidsplan og omfang for eventuelt videre planleggings- og prosjekteringsarbeid innen fangst, transport og lagring fram mot investeringsbeslutning (DG3). Prosjektleder har ansvaret for å samordne delprosjektplanene til en overordnet plan for hele CO₂-håndteringskjeden. Denne planen skal legges fram for prosjekteier sammen med mulighetsstudiene og vil danne grunnlaget for en eventuell beslutning om å videreføre planlegging og prosjektering av et fullskala CO₂-håndteringsprosjekt i Norge.

7. PROSJEKTPLANER FOR MULIGHETSSTUDIENE

Delprosjektledernes prosjektplaner for mulighetsstudiefasen skal beskrive mål, leveranser og organisering av arbeidet, samt inneholde konkrete aktivitets- og milepælplaner. Prosjektleder har ansvaret for å etablere en prosjektplan for hele mulighetsstudiefasen. Planen skal synliggjøre hvilke aktiviteter som ligger på kritisk linje.

8. RAPPORTERING

Den enkelte delprosjektleder skal etablere rutiner for oppfølging og rapportering av framdriften i sitt delprosjekt opp mot plan. Det skal avholdes jevnlig status- og

planleggingsmøter mellom prosjektleder og delprosjektlederne. Prosjektleder har ansvaret for disse møtene.

Det skal utarbeides månedlige statusrapporter for hvert delprosjekt. Prosjektleder har ansvaret for å samordne og sammenstille disse til en månedsrapport for hele prosjektet. Denne skal oversendes prosjekteier. Rapporteringsformat vil bli avtalt. Det skal avholdes månedlige statusmøter mellom prosjekteier, prosjektleder og delprosjektlederene. Departementet har ansvaret for disse møtene.

9. TIDSPLAN

Arbeidene med fangst, transport og lagring av CO₂ må sees i sammenheng med departementets arbeid med vurdering og etablering av rammevilkår og vil danne grunnlag for beslutning om eventuell videreføring til konseptutredning og utarbeiding av grunnlag for investeringsbeslutning. Arbeidene vil gjennomføres som parallelle aktiviteter så langt det er mulig. Arbeidet med mulighetsstudiene skal igangsettes umiddelbart. Den sammenstilte mulighetsstudierapporten samt plan og budsjett for neste fase skal oversendes departementet innen 1. juli 2016.

Med hilsen

Egil Meisingset (e.f.)
avdelingsdirektør

Kristin Myskja
underdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Adressliste

Gassco AS
Gassnova SF

Postboks 93 Sentrum
Porsgrunn Næringspark

Frister for rapportering og datoer for planlagte møter i 2016

Måned	Rapportering/møte	Tidspunkt
Januar	Langtidsbudsjett 2017-2020 - TCM	6. januar
Februar	Oppgaver i forbindelse med statsregnskapet 2015	1. januar
Mars	Forslag om budsjettendringer og omprioriteringer i 1. halvår	1. mars
	Redegjørelse for overordnede risiko- og vesentlighetsvurderinger	15. mars
	Årsrapport for 2015	15. mars
April	Budsjettforslag for 2017 - Gassnova SF	1. april
Mai		
Juni	Oppdatering av budsjett 2017 for TCM Foretaksmøte Kontaktmøte	15. juni
Juli		
August		
September	Forslag om budsjettendringer og omprioriteringer i 2. halvår	
	Regnskap per 31. august og prognose for resten av året for Gassnova SF	19. september
Oktober		
November	Foreløpig oppdragsbrev til Gassnova SF for 2016	Medio november
	Redegjørelse for overordnede risiko- og vesentlighetsvurderinger for 2017	1. november
	Møte om foreløpig oppdragsbrev for 2017 og satsingsforslag 2018	Ultimo november
Desember	Ev. satsingsforslag for 2018	1. desember
	Kontaktmøte	

Det planlegges gjennomført to kontaktmøter mellom departementet og Gassnova i 2016. Det vil bli avholdt møter hvor budsjett og planer for innværende og kommende år vil bli diskutert. Når behov for diskusjon av spesielle temaer oppstår, vil møter bli avholdt etter nærmere varsel.

Rundskriv R

Alle departementa
Statsministerens kontor

Nr.
R-10/2015

Vår ref
15/5683 TS

Dato
17.12.2015

Rapportering til statsrekneskapen for 2016

Rundskrivet er fastsett av Finansdepartementet med heimel i *Reglement for økonomistyring i staten* § 3.

1. Innleiing og innhald

Rundskrivet inneheld fristar og krav til rapporteringa til statsrekneskapen for 2016.

I pkt. 3 er det gjeve fristar for rapportering til statsrekneskapen for 2016. Pkt. 4 handlar om krav til rapportering til statsrekneskapen for ordinære statlege forvaltningsorgan og statens forvaltningsbedrifter, medan pkt. 5 handlar om rapportering for verksemder med særskilde fullmakter og statlege fond. Bruken av informasjon frå statsrekneskapen er omtalt i pkt. 6. I pkt. 6.2 er det gitt ei kort omtale av det utvida innhaldet i den månadlege publiseringa av statsrekneskapen frå januar 2016.

2. Verkeområdet for rundskrivet

Rundskrivet gjeld for statlege forvaltningsorgan, medrekna departement, jf. reglement for økonomistyring i staten § 2. Forvaltningsorgan omfattar ordinære statlege forvaltningsorgan (“bruttobudsjetterte verksemder”), forvaltningsorgan med særskilde fullmakter til bruttoføring utanfor statsbudsjettet (“nettobudsjetterte verksemder”) og statens forvaltningsbedrifter. Desse er heretter kalla verksemder. Det vert presisert at rundskrivet òg gjeld ved forvaltning av statlege fond.

3. Fristar for å rapportere til statsrekneskapen for 2016

<u>Periode</u>	<u>Frist</u>	<u>Periode</u>	<u>Frist</u>
1.1. – 31.1.2016	15.2.2016	1.1. – 31.7.2016	15.8.2016
1.1. – 29.2.2016	15.3.2016	1.1. – 31.8.2016	15.9.2016
1.1. – 31.3.2016	15.4.2016	1.1. – 30.9.2016	14.10.2016
1.1. – 30.4.2016	18.5.2016	1.1. – 31.10.2016	15.11.2016
1.1. – 31.5.2016	15.6.2016	1.1. – 30.11.2016	15.12.2016
1.1. – 30.6.2016	15.7.2016	1.1. – 31.12.2016	16.1.2017

4. Rapportering frå bruttobudsjetterte verksemdar og forvaltningsbedrifter

4.1 Rekneskapsrapport

Bruttobudsjetterte verksemdar og forvaltningsbedrifter skal kvar månad senda inn rekneskapsrapportar¹ etter kontantprinsippet med akkumulerte tal for den perioden rekneskapen omhandlar.

Rekneskapsrapportar til statsrekneskapen skal innehalda rekneskapslinjer etter følgjande struktur (sjå vedlegg 1 for meir informasjon):

- statskonto
- artskonto
- beløp
- fullmakt

Rekneskapsrapporten skal innehalda *statskonto* og *artskonto* etter følgjande definisjonar:

- *Statens kontoplan*: Ei standardisert inndeling av statsbudsjettet og statsrekneskapen i utgifter, inntekter, egedelar, gjeld og eigenkapital.
- *Statskonto*: Kontoar i statens kontoplan som skal inngå i rapporten til statsrekneskapen, jf. rundskriv R-101.
- *Standard kontoplan*: Ein felles, standard kontoplan som verksemdene skal bokføra på i sine rekneskap. Standard kontoplan er fastsett på eit obligatorisk siffernivå og delar inn og grupperer verksemdene sine utgifter/kostnader, inntekter, egedelar og gjeld etter art.
- *Artskonto*: Kontoar i standard kontoplan på obligatorisk siffernivå som skal inngå i rapporten til statsrekneskapen, jf. rundskriv R-102.

Kvar rekneskapsline skal innehalda fullmakt til postering på statskonto. Verksemda skal normalt nytta *eiga fullmakt*² når posteringa har heimel i tildelingsbrev til verksemda, og når posteringa gjeld statskontoar som er tilvist verksemda eller er felles og opne for alle verksemdar (sjå vedlegg 2). Ved postering på andre statskontoar (framandte kapittel) skal *belastningsfullmakt* nyttast.

¹ Den einskilde verksemda vil normalt senda ein rapport til statsrekneskapen. Einskilde verksemdar *kan* ha valt å organisera seg med fleire rekneskapsførarar, til dømes regionalt, slik at det vert sendt fleire rapportar til statsrekneskapen kvar månad.

² Verksemdar som er omfatta av nettoføringsordninga for budsjettering og rekneskapsføring av meirverdiavgift, skal bruka *eiga fullmakt* ved rapportering av betalt meirverdiavgift på kap. 1633, post 01. Dersom ei verksemd får belastningsfullmakt på ein budsjettpost (01-49) som inngår i nettoføringsordninga, kan betalt meirverdiavgift ved bruk av fullmakta rapporterast på kap. 1633, post 01 ved å nytta *belastningsfullmakt*, jf. rundskriv R-101.

Forvaltningsbedriftene og Statens direkte engasjement i petroleumsverksemda (SDØE) skal for post 24 driftsresultat i tillegg rapportera på underpostar.

Rekneskapsrapporten skal sendast elektronisk til statsrekneskapen. Nærare detaljar om rekneskapsrapporteringa til statsrekneskapen finst på <http://www.dfo.no/Forvaltning/Statsregnskapet>

Etter at verksemda har sendt inn rekneskapsrapporten skal ho henta avstemmingsliste frå statsrekneskapen og kontrollera at posteringane i statsrekneskapen er i samsvar med rekneskapen som er rapportert inn. Ved avvik skal feilen rettast etter instruksjon frå DFØ. Avstemminga skal dokumenterast. Sjå pkt. 4.3 om avstemming av mellomvære med statskassa.

4.2 Om rapportering av mellomvære med statskassa

Kvar rekneskapsfører³ er tildelt kvar sin 6-sifra statskonto for mellomvære med statskassa. Transaksjonar på balanse-/interimskontoar skal i S-rapporten rapporterast på statskontoen for mellomvære med statskassa og vera spesifisert med artskonto etter standard kontoplan på obligatorisk nivå, jf. vedlegg 1.

Statskontoen for mellomvære med statskassa skal vera spesifisert med artskonto⁴ 1980 for inngåande behaldning (IB) og artskontoar for behaldningar av fordringar og gjeld ved utgangen av rapporteringsperioden.

For nærare omtale av artskonto 1980 *Avrekning mellomvære*, sjå rettleiing til standard kontoplan og omtale av kontogruppe 19. Her vert òg overføring av balansekontoar til nytt år omtalt, jf. www.dfo.no/kontoplan.

Sjå vedlegg 3 for meir informasjon om saldo på oppgjerskontoar ved årets slutt.

4.3 Avstemming av mellomvære med statskassa

Avstemming av mellomvære med statskassa skal dokumenterast ein gong i månaden. Det følgjer av *Bestemmelser om økonomistyring i staten* (bestemmelsene) pkt. 3.5.1 og 4.4.6. Verksemdene skal dokumentera balansen og avstemma og spesifisera rapporterte tal. Avstemminga og spesifikasjonen skal omfatte alle balanse-/interimskontoar.

³ Sjå fotnote 1 om rekneskapsrapport og rekneskapsfører.

⁴ Bruttobudsjetterte verksemdar nyttar artskonto 1980, medan forvaltningsverksemdene nyttar artskonto 1970.

Utgående balanse for mellomvære med statskassa for ein aktuell periode kjem fram slik i statsrekneskapen:

Inngående balanse per 1.1.	
+ Netto endring i mellomvære for rapporteringsperioden	
= Utgåande balanse for rapporteringsperioden	

Saldo på konto for mellomvære med statskassa skal spesifiserast på relevante artskontoar i kontoklasse 1 *Eigedelar* og kontoklasse 2 *Statens kapital og gjeld* ved rapportering til statsrekneskapen. Verksemdene pliktar å kunna dokumentera beløpa som inngår i mellomvære med statskassa.

4.4 Handtering av feil i rekneskapsåret og ved årsavslutning

Dersom den periodevise kontrollen og oppfølginga mot statsrekneskapen avdekkjer feil eller manglar, skal verksemdene ta dette opp med DFØ slik at feilen kan korrigerast innan fristen for neste rekneskapsrapportering.

Rekneskapsrapporten frå den einskilde verksemda per 31. desember 2016, med rapporteringsfrist 16. januar 2017, skal vere ein komplett rekneskap utan kjente feil eller manglar. Dei einskilde departementa må understreka for dei underliggjande verksemdene at eventuelle feil og manglar som vert identifiserte i rekneskapen skal rapporterast til DFØ og korrigerast fortløpande. Som hovudregel skal dette gjerast innan neste rekneskapsrapportering, slik at førebels statsrekneskap for 2016 vert korrekt. Ompostering etter at førebels rekneskap føreligg er i hovudsak meint å verta nytta der førebels rekneskap ikkje er avstemt med verksemda sin rekneskap i samband med innsending av siste rekneskapsrapport.

4.5 Ved omorganisering

Når rekneskapsførarar vert overførde frå eit departement til eit anna, eller når rekneskapsførarar skal samlast i større einingar, eller vert delte opp, får det konsekvensar for mellomværet som dei har med statskassa.

Dersom dette skjer skal verksemdene kontakte DFØ så tidleg som mogleg for avklaring av korleis overføring av mellomvære og/eller opphør av mellomvære skal handsamast. Eventuelle endringar i oppgjerskontoar i Noregs Bank i samband med omorganisering må takast opp med DFØ, sjå rundskriv R-104.

5. Rapportering for nettobudsjetterte verksemdar og statlege fond

For nettobudsjetterte verksemdar og statlege fond skal det rapporterast forenkla til statsrekneskapen om likvidbevegelsen på oppgjerskonto i Noregs Bank, jf. bestemmelsene pkt. 3.5.4 og 3.5.6. Rapporten skal vere avstemt med rekneskapen til verksemda eller fondet før den vert sendt til statsrekneskapen.

Likvidrapporten skal innan fristane i pkt. 3 sendast som signert og skanna vedlegg til e-post⁵ til statsregnskap@dfo.no. Fagdepartementet skal ha kopi.

⁵ DFØ planlegg å innføra ei obligatorisk ordning med elektronisk innsending og behandling av likvidrapporten i 2016.

Rapporten skal innehalda følgjande informasjon:

Namnet til verksemda⁶: _____

Likvidrapport for rekneskapsførarkonto: _____

For _____ måned _____ til statsrekneskapen og _____ departement

Inngåande saldo på oppgjerskonto i Noregs Bank	300,-
Endring i perioden	-200,-
Utgåande saldo på oppgjerskonto i Noregs Bank	100,-

For nettobudsjetterte verksemder og fond vert behaldninga på oppgjerskontoane ført over til nytt år, jf. pkt. 4.2 og vedlegg 3.

6. Bruken av rekneskapsinformasjonen i statsrekneskapen

6.1 Primær bruk, Riksrevisjonen og Statistisk sentralbyrå

Når rapportane frå dei statlege verksemdene og rekneskapsførarane er mottekne, utarbeider DFØ kvar måned ein samla løyvingsrekneskap over budsjettkapitla til kvart departement. DFØ sender dei samla løyvingsrekneskapane til departementa. Når året er slutt, utarbeider DFØ ein endeleg løyvingsrekneskap og kapitalrekneskap som inngår i Meld. St. 3 om statsrekneskapen.

I tillegg til den primære bruken av statsrekneskapsinformasjonen i budsjettoppfølginga og i Meld. St. 3, har statsrekneskapen to andre sentrale bruksområde.

For det fyrste hentar Riksrevisjonen detaljert rekneskapsinformasjon frå statsrekneskapen. Informasjonen vert nytta i den årlige revisjonen og kontrollen med statsrekneskapen og revisjonen av rekneskapen i dei einskilte statlige verksemdene, jf. lova om Riksrevisjonen (lov 2004-05-07-21).

For det andre vert rekneskapsinformasjonen sendt til Statistisk sentralbyrå (SSB) som utarbeider nasjonalrekneskapen og statistikk om offentlege finansar. SSB utfører òg Noregs plikter knytt til internasjonal rapportering. SSB får tal frå statsrekneskapen kvar måned. Rapporteringa er basert på ein avstemt statsrekneskap som er spesifisert på kapittel/post-nivå, dvs. det same nivået som vert rapportert i meldinga til Stortinget.

SSB får i tillegg informasjon om dei einskilte rekneskapsrapportane som utgjer statsrekneskapen med rapportert rekneskap per rekneskapsførar som syner kapittel/post, standard kontoplan, jf. rundskriv R-102, og rapportert underpost for kvar eining med utgiftspost 24 (forvaltningverksemder), jf. rundskriv R-101.

⁶ For fond skal fondsnamnet nyttast.

6.2 Publisering av månedleg statsrekneskap

DFØ publiserer kvar måned ein førebels løyvingerekneskap for utgifter og inntekter på kapittel/post på internett.

For månadene januar til november vert rekneskapen lagt ut fyrste arbeidsdag i månaden etter rapporteringsfristen til statsrekneskapen. For rekneskapen per 31. desember vert rekneskapen lagt ut fyrste arbeidsdag i månaden etter at rekneskapen er bekrefta av departementa, normalt fyrste arbeidsdag i mars.

Frå januar 2016 vert månedleg rekneskap etter standard kontoplan òg publisert på DFØs heimesider. DFØ vil frå då av leggja ut ei rådatafil som omfattar heile løyvingerekneskapen. Publiseringa i januar 2016 vil innehalda rekneskapsdata per november 2015. Fila vil i tillegg til alle kapittel og postar innehalda informasjon etter standard kontoplan, verksemd, fagdepartement for den einskilde budsjettpost, og ansvarleg departement for den rapporterende verksemda.

7. Forvaltning

Forvaltninga av statsrekneskapen ligg til DFØ. Som del av denne oppgåva fastset DFØ nærare krav til rekneskapsrapporten og gjev retningsliner for korleis verksemdene skal rapportera. Sjå nettsidene til DFØ for meir informasjon: www.dfo.no/forvaltning/statsregnskapet

Retningslinene og oppdatert informasjon om standard kontoplan finst på nettsidene til DFØ, www.dfo.no. Sjå òg lenkja <http://www.dfo.no/no/Forvaltning/Standard-kontoplan>

Har du spørsmål om rapporteringa til statsrekneskapen kan dei rettast til DFØ:

Seksjon for konsernsystemer
Telefon sentralbord: 40 00 79 97
E-post: statsregnskap@dfo.no

Med helsing

Astri Tverstøl e.f.
avdelingsdirektør

Torstein Sørbotten
fagdirektør

Vedlegg (3)

Kopi:
Stortingets administrasjon
Riksrevisjonen
Direktoratet for økonomistyring

Dokumentet er elektronisk godkjend og har difor ikkje handskrivne signaturar.

Vedlegg 1

Månadleg saldorapport (S-rapport) til statsrekneskapen skal innehalda rekneskapslinjer med følgjande informasjon:

Statskonto	Artskonto	Saldo	Merknad
kkkkpp	aaa	000 000	Ein rad for kvar aktuelle statskonto i løyvingsrekneskapen i nummerserien 0001-5999. Kapittel og post utgjer 6 siffer. For post 24 nyttar forvaltningsbedriftene 8 siffer (underpost). Artskonto etter standard kontoplan på obligatorisk nivå, normalt på 3 siffer.
60xxxxxx	19x	000 000	Ein rad for kvar tilviste 8-sifra statskonto i 60-serien i kapitalrekneskapen til verksemdas bankkontoar/oppgjerskontoar i Noregs Bank. Artskonto 19x, der 193 nyttast for bankkonto innbetaling, 194 nyttast for bankkonto utbetaling og 195 nyttast dersom verksemda har tatt i bruk ein oppgjerskonto som dekkjer både inn- og utbetaling.
7xxxxxx	1980/1970 1xx 2xx	000 000	Eigen 6-sifra statskonto i 70-72-serien i kapitalrekneskapen til verksemdas mellomvære med statskassa. Statskontoen skal spesifiserast med artskontoar i fleire rader: Artskonto 1xx for spesifikasjon av verksemdas behaldning av fordringar. Artskonto 2xx for spesifikasjon av verksemdas behaldning av gjeld. For nærare omtale av artskonto1980 (1970) <i>Avregning mellomvære</i> , sjå rettleiing til standard kontoplan og omtale av kontogruppe 19. Her vert og overføring av balansekontoar til nytt år omtalt, jf. www.dfo.no/kontoplan Samla rapportering av IB og behaldningar av mellomvære over statskonto 7xxxxxx svarer til netto endring av mellomværet.
6000-9999	xxx	000 000	Normalt 6-sifra statskonto dersom verksemda er tilvist andre statskontoar å rapportera på i kapitalrekneskapen. Artskonto etter standard kontoplan på obligatorisk nivå, normalt på 3 siffer.

Kvar rekneskapsline skal i tillegg innehalda fullmakt til postering på statskonto.

Rekneskapsrapporten skal sendast elektronisk til statsrekneskapen. Sjå meir om rekneskapsrapporteringa på: <http://www.dfo.no/Forvaltning/Statsregnskapet>

Vedlegg 2

Felleskontoar som skal rapporterast som Eiga fullmakt til statsrekneskapen.

Kap 5309 Tilfeldige inntekter, post 29 Ymse

Kap 5341 Avdrag på uteståande fordringar,
post 91 Alminnelege fordringar

Kap 5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift,
post 80 Renter av statens faste kapital
post 81 Renter av mellomrekneskapen

Kap 5605 Renter av statskassas kontantbeholdning og andre fordringar,
post 83 Av alminnelege fordringar

Kap 5700 Folketrygdas inntekter,
post 72 Arbeidsgjevaravgift

Vedlegg 3

Saldo på oppgjerskontoar ved årets slutt

Noregs Bank fører saldo på verksemda sin(e) oppgjerskonto(ar) slik at kontoane syner 0 (null) ved starten av nytt rekneskapsår. Saldo på oppgjerskonto(ar) vert nullstilt ved at saldo vert ført over til statskassas årsoppgjerskonto i Noregs Bank.

Tømming av oppgjerskontoane skal skje i fyrste rekneskapsperiode (januar) og ikkje siste rekneskapsperiode (desember). Tømmebeløpet vil gå fram av første kontoutskrift frå Noregs Bank for januar.

Verksemda skal ved overføring av utgåande balanse til nytt rekneskapsår bokføra saldoen på oppgjerskontoen mot avrekning med statskassa i kontospesifikasjonen, slik at saldo på dei oppgjerskontoar verksemda disponerer viser 0 (null) ved starten av nytt rekneskapsår. Nullstillinga av saldo ved overføring av utgåande balanse til nytt rekneskapsår skal ikkje inngå i årets bevegelsar på oppgjerskontoen(e), og heller ikkje i årets bevegelsar som rapporterast til statsrekneskapen.

Unntak frå denne prosedyren er nettobudsjetterte verksemder og fond der behaldningar på oppgjerskontoane vert overførte til nytt år.

Krav til innhold i årsrapport

Del I Leders beretning

Følgende innhold bør inngå i del I som signeres av virksomhetens leder:

- Lederens overordnede vurdering av de samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse for året.
- En overordnet framstilling av de viktigste prioriteringene for året.
- Kort omtale av de sentrale forhold, interne og eksterne, som har hatt betydelig innvirkning på oppnådde resultater.
- Kort omtale av viktige ytre og indre utviklingstrekk og rammebetingelser som vil kunne få innvirkning på virksomhetens resultater framover.

Del II Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Omtale av virksomheten og samfunnsoppdraget

Omtale av foretaket, departementstilhørighet og tilknytningsform beskrives. Deretter presenteres samfunnsoppdraget, med hovedvekt på ansvarsområde og overordnede mål. Samarbeid med andre virksomheter kan også omtales her. Vesentlige endringer som angår foretaket og samfunnsoppdraget omtales.

Omtale av organisasjonen

Gassnovas organisasjonsstruktur angis, gjerne i form av et overordnet organisasjonskart, foretakets toppledelse navngis, antall ansatte og årsverk oppgis, og hvor foretaket er lokalisert. Vesentlige endringer som gjelder organisasjonen omtales.

Presentasjon av utvalgte nøkkeltall

Det skal utarbeides nøkkeltall fra årsregnskapet som kan bidra til å beskrive utviklingen av virksomheten. I tillegg skal følgende nøkkeltall fra årsregnskapet til Gassnova SF presenteres i del II:

1. Årsverk
2. Samlet tildeling
3. Utnyttelsesgrad
4. Administrasjonstilskudd
5. Lønnsandel av administrasjonstilskudd
6. Lønnsutgifter per årsverk
7. Konsulentandel av administrasjonstilskudd

Nøkkeltallene skal gi nyttig informasjon om virksomheten, og de skal kunne brukes til sammenligning over tid.

Del III Årets aktiviteter og resultater

Følgende innhold skal inngå i del III:

1. Redegjørelse for oppnådde resultater, der det inngår:
 - a. Graden av måloppnåelse skal forklares på bakgrunn av styringsparametere tilhørende de mål og eventuelle oppdrag som er beskrevet i oppdragsbrev og avtale. Vesentlige avvik skal rapporteres og forklares.
 - b. Hovedfunn i gjennomførte evalueringer
2. Analyse og vurderinger (av resultater, oppnådde effekter og effektiv ressursbruk)
3. En samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget

Fremstillingen bør være systematisk og oversiktlig. Bruk gjerne tabeller og diagrammer. Selv om årsrapportens del III skal omhandle årets resultater, vil bruk av tidsserier sette årets resultater i en sammenheng, og derfor være nyttig.

Del IV Styring og kontroll i virksomheten

Følgende innhold bør inngå i Del IV:

- Overordnede vurdering av styring og kontroll i virksomheten
- Redegjøre for virksomhetens overordnede risiko- og vesentlighetsvurderinger og de viktigste tiltak som er gjennomført for å adressere disse.

Del V Vurdering av framtidsutsikter

I denne delen vurderer virksomheten sin evne til å løse samfunnsoppdraget og oppfylle overordnede mål i et framoverskuende perspektiv. Del V bør ta opp forhold som har blitt aktuelle i løpet av året og som virksomheten mener vil ha betydning for de kommende år.

Del VI Årsberetning og årsregnskap for Gassnova SF

Det skal utarbeides årsregnskap for Gassnova SF med revisors beretning og årsberetning fra styret, jf. statsforetaksloven §§ 39 og 41.

Det skal redegjøres for samfunnsansvar i henhold til forventningene som er omtalt i Meld. St. 27 (2013-2014) Et mangfoldig og verdiskapende eierskap.

Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til administrerende direktør og øvrige ledende ansatte skal tas inn som eget punkt i årsberetningen.

Note i årsregnskapet om lønnskostnader skal vise samlet godtgjørelse til ledende ansatte, fordelt på lønn, annen godtgjørelse og kostnadsført pensjon.

VII Årsregnskap for Fond for CO₂-håndtering

Det skal utarbeides separat årsregnskap for fondet, jf. punkt 4.2 i Instruks for økonomistyring av Fond for CO₂-håndtering.